

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
ร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพิ่มเติม (เฉพาะการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตร)

๑. สรุปความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑.๑ เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตร) ต่อคณะรัฐมนตรี โดยเป็นการแก้ไขปรับปรุงในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตรเป็นสำคัญ

๑.๒ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีได้ส่งร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวกลับมายังกระทรวงพาณิชย์เพื่อพิจารณาทบทวนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้จัดประชุมเพื่อทบทวนร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๔ เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตรที่ได้ผ่านการพิจารณาทบทวนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อกระทรวงพาณิชย์เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๑.๕ เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๒ คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการของร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตรฯ และรับทราบแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา และกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองที่ต้องออกตามร่างพระราชบัญญัตินี้ตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ และให้ส่งร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

๑.๖ เมื่อวันที่ ๕ มกราคม - ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานฯ และร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตรฯ เข้าสู่การตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้ชี้แจงรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ระหว่างวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๒ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓ จำนวนทั้งสิ้น ๓๙ ครั้ง

๑.๗ เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์) ต่อคณะรัฐมนตรี โดยเป็นการแก้ไขปรับปรุงในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์และเพิ่มเติมบทบัญญัติเพื่อให้สอดคล้องกับการเข้าเป็นภาคีความตกลงกรุงเฮกว่าด้วยการจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

๑.๘ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีแจ้งให้กระทรวงพาณิชย์รวมร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตร) กับร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ก่อนเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติหลักการอีกครั้งหนึ่ง และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาต่อไป

๑.๙ กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้ยกร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ขึ้นโดยนำร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... (ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิบัตรการประดิษฐ์และอนุสิทธิบัตร) และร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์) รวมเข้าเป็นฉบับเดียวกัน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และได้มีการเปิดรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา ระหว่างวันที่ ๓๐ กันยายน - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๓

๑.๑๐ เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๔ กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรี อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกระทรวงพาณิชย์ได้รับข้อห่วงกังวลในประเด็นการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตร กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา

จึงขอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวกลับมาพิจารณาทบทวน เพื่อให้ร่างกฎหมายมีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาประเทศและสังคมโดยรวม ตลอดจนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนมากยิ่งขึ้น

๑.๑๑ เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม - ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้เปิดรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพิ่มเติม (เฉพาะประเด็นการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตร) ผ่านทางระบบกลางทางกฎหมาย และเว็บไซต์ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา

๒. การรับฟังความคิดเห็นผ่านทางระบบกลางทางกฎหมายและเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา

กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพิ่มเติม (เฉพาะประเด็นการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตร) ผ่านทางระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) และเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา (www.ipthailand.go.th) ระหว่างวันที่ ๑๙ มกราคม - ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ รวมเป็นระยะเวลา ๑๕ วัน

ทั้งนี้ มีผู้เข้าชมหน้าเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญาจำนวน ๕๖๕ ครั้ง และมีผู้แสดงความคิดเห็นผ่านระบบกลางทางกฎหมาย และเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา รวมจำนวน ๒ รายการ ๒ หน่วยงาน ทั้งจากภาคเอกชนและสมาคมระหว่างประเทศ ได้แก่

๑. บริษัท ทิลลิคเอนด์กิบบิโนส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
๒. สมาคมทรัพย์สินทางปัญญาแห่งประเทศไทยญี่ปุ่น (Japan Intellectual Property Association: JIPA)

๓. สรุปประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็นและคำชี้แจงรายประเด็น

ผู้แสดงความคิดเห็นไม่เห็นด้วยกับหลักการบางส่วนของร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่..) พ.ศ. (เฉพาะประเด็นการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตร) โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้สรุปและเรียบเรียงถ้อยคำใหม่ให้มีความชัดเจน และเข้าใจถึงเจตนารมณ์ของผู้เสนอความคิดเห็น ดังนี้

ส่วนที่ ๕ การใช้สิทธิตามสิทธิบัตร

มาตรการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตรโดยรัฐ (Compulsory Licensing) (ยกเลิกมาตรา ๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๐ ทวิ มาตรา ๕๑ และเพิ่มเติมมาตรา ๕๐/๑ และมาตรา ๕๑/๑) และเพิ่มบทบัญญัติเรื่องการใช้สิทธิตามสิทธิบัตรเพื่อส่งออกเภสัชภัณฑ์ตามพิธีสารแก้ไขความตกลงทริปส์ (Protocol Amending the TRIPS Agreement) (เพิ่มมาตรา ๕๑/๒)

ข้อคิดเห็น

- ถ้อยคำที่เสนอใหม่อาจทำให้เกิดปัญหาว่าเมื่อเหตุแห่งการใช้สิทธิได้หมดสิ้นไปแล้ว แต่การบังคับใช้สิทธิโดยหน่วยงานของรัฐยังไม่ถูกยกเลิก ผู้ทรงสิทธิบัตรจะสามารถดำเนินการอย่างไรได้บ้าง

- ขอเสนอให้กรมทรัพย์สินทางปัญญาคงไว้ซึ่งข้อกำหนดเดิม โดยคำนึงถึงการดำเนินการระหว่างประเทศ อันสอดคล้องกับพันธกรณีของไทยตาม Article 31 (g) ของ TRIPS Agreement ซึ่งกำหนดให้การบังคับใช้สิทธิจะต้องยุติหากปรากฏว่าเหตุแห่งการใช้สิทธิได้หมดสิ้นไป และไม่น่าจะเกิดขึ้นได้อีก และหากเกิดกรณีพิพาทนั้นจะต้องตรวจสอบได้ โดยผู้ทรงสิทธิบัตรหรือผู้ได้รับอนุญาตแต่เพียงผู้เดียวให้ใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรอาจร้องขอต่อศาล

- ขอเสนอให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางเป็นศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาคดีที่มีลักษณะข้อพิพาทเกี่ยวกับการบังคับใช้สิทธิตามมาตรานี้ เนื่องจากมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ อันเกี่ยวกับเนื้อหาสาระตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- มาตรา ๕๑/๑ และมาตรา ๕๑/๒ ได้แก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องกับข้อ ๖ แห่งปฏิญญาโดฮาว่าด้วยความตกลงทริปส์และการสาธารณสุข อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตรควรเป็นทางเลือกสุดท้ายภายใต้สถานการณ์พิเศษตามข้อตกลงระหว่างประเทศ และควรดำเนินการให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยตามมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๑ bis ของ TRIPS Agreement นอกจากนี้ คำสั่งบังคับใช้สิทธิจะต้องมีกระบวนการที่ถูกต้องและเป็นธรรม (Due Process) รวมถึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากบริษัทที่ได้รับผลกระทบและผู้มีส่วนได้เสีย โดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่สำคัญและทางเลือกที่เกี่ยวข้องก่อนการประกาศคำสั่งบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตร

คำชี้แจง

- มาตรา ๓๑ (g) ของ TRIPS Agreement กำหนดหลักการให้ผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมายสามารถร้องขอต่อหน่วยงานซึ่งมีอำนาจในการพิจารณาทบทวนการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตรได้ หากเห็นว่าเหตุของการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตรได้หมดสิ้นไปและไม่น่าจะเกิดขึ้นได้อีก ซึ่งร่างมาตรา ๕๑ ได้นำถ้อยคำดังกล่าวออกจากร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตรฯ ซึ่งเปิดรับฟังความคิดเห็นเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ เนื่องจากเห็นว่าขั้นตอนตามกฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบัน ผู้ทรงสิทธิบัตรหรือผู้ได้รับอนุญาตแต่เพียงผู้เดียวสามารถร้องขอต่อศาลได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อกรมทรัพย์สินทางปัญญาพิจารณารายละเอียด เหตุผล และความจำเป็นหลังจากการรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้านแล้ว จึงปรับปรุงถ้อยคำของร่างมาตรา ๕๑/๑ และมาตรา ๕๑/๒ ให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยเพิ่มเติมเงื่อนไขการใช้สิทธิตามสิทธิบัตรของร่างมาตรา ๕๑/๑ และมาตรา ๕๑/๒ ดังนี้

มาตรา ๕๑/๑ การใช้สิทธิตามมาตรา ๕๑ ให้กระทรวง ทบวง กรม จ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้ทรงสิทธิบัตรหรือผู้ได้รับอนุญาตแต่เพียงผู้เดียวให้ใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร โดยให้กำหนดค่าตอบแทนเงื่อนไขในการใช้สิทธิตามสิทธิบัตร และข้อจำกัดสิทธิ ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ขอบเขตและระยะเวลาที่ใช้สิทธิต้องไม่เกินกว่าพฤติการณ์อันจำเป็นตามวัตถุประสงค์แห่งการใช้สิทธินั้น และต้องสิ้นสุดลงเมื่อพฤติการณ์ดังกล่าวหมดสิ้นไปและไม่น่าจะเกิดขึ้นได้อีก

(๒) ผู้ทรงสิทธิบัตรยังคงมีสิทธิที่จะอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิตามสิทธิบัตรของตน

(๓) กระทรวง ทบวง กรม หรือบุคคลอื่นที่ทำการแทนไม่มีสิทธิโอนการใช้สิทธิให้แก่บุคคลอื่น

(๔) การใช้สิทธิจะต้องมุ่งสนองความต้องการของประชาชนภายในราชอาณาจักรเป็นสำคัญ

(๕) ค่าตอบแทนที่กำหนดจะต้องเพียงพอต่อพฤติการณ์แห่งกรณีโดยคำนึงถึงมูลค่าทางเศรษฐกิจของการใช้สิทธินั้น

ในกรณีที่การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งเป็นการใช้สิทธิเพื่อนำเข้ายาจากต่างประเทศเนื่องจากไม่มีศักยภาพในการผลิตยานั้นในราชอาณาจักรหรือมีแต่ไม่เพียงพอ หากยาดังกล่าวมีสิทธิบัตรในประเทศผู้ส่งออกและได้มีการจ่ายค่าตอบแทนสำหรับยานั้นให้กับผู้ทรงสิทธิบัตรในประเทศผู้ส่งออกแล้ว กระทรวง ทบวง กรม ไม่ต้องเสียค่าตอบแทนแก่ผู้ทรงสิทธิบัตรหรือผู้ได้รับอนุญาตแต่เพียงผู้เดียวให้ใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรในราชอาณาจักรอีก

มาตรา ๕๑/๒ ในกรณีที่เกิดความขาดแคลนยาในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด หรือประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลกซึ่งไม่มีศักยภาพในการผลิตยาหรือมีแต่ไม่เพียงพอ กระทรวง ทบวง กรม โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี อาจใช้สิทธิตามสิทธิบัตรอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๓๖ เพื่อผลิตและส่งออกยาไปยังประเทศนั้น โดยกระทำการดังกล่าวเองหรือให้บุคคลอื่นกระทำการแทน ทั้งนี้ หากเป็นกรณีที่เกิดภาวะฉุกเฉินในประเทศผู้นำเข้า หรือสภาพการณ์เร่งด่วนอย่างที่สุดอื่น ๆ หรือเป็นการใช้เพื่อสาธารณะประโยชน์ที่ไม่ใช่เชิงพาณิชย์ กระทรวง ทบวง กรม ไม่จำเป็นต้องขออนุญาตใช้สิทธิตามสิทธิบัตรจากผู้ทรงสิทธิบัตรก่อน

การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่กระทรวง ทบวง กรม มีคำสั่งเพื่อบังคับใช้สิทธิ โดยให้กระทรวง ทบวง กรม จ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้ทรงสิทธิบัตรหรือผู้ได้รับอนุญาตแต่เพียงผู้เดียวให้ใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร โดยให้กำหนดค่าตอบแทน เงื่อนไขในการใช้สิทธิตามสิทธิบัตร และข้อจำกัดสิทธิตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ขอบเขต และระยะเวลาที่ใช้สิทธิต้องไม่เกินกว่าพฤติการณ์อันจำเป็นเพื่อผลิตและส่งออกยานั้น และต้องสิ้นสุดลงเมื่อพฤติการณ์ดังกล่าวหมดสิ้นไปและไม่น่าจะเกิดขึ้นได้อีก

(๒) ผู้ทรงสิทธิบัตรยังคงมีสิทธิที่จะอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิตามสิทธิบัตรของตน

(๓) กระทรวง ทบวง กรม หรือบุคคลอื่นที่กระทำการแทนไม่มีสิทธิโอนการใช้สิทธิให้แก่บุคคลอื่น

(๔) ค่าตอบแทนที่กำหนดจะต้องเพียงพอต่อพฤติการณ์แห่งกรณี โดยคำนึงถึงมูลค่าทางเศรษฐกิจในประเทศที่รับการส่งออกยา

การดำเนินการตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง และต้องแจ้งให้ผู้ทรงสิทธิบัตรและผู้ได้รับอนุญาตแต่เพียงผู้เดียวให้ใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรทราบเป็นหนังสือโดยไม่ชักช้า

- มาตรา ๓๑ (i) และ (j) ของ TRIPS Agreement กำหนดหลักการไว้ว่าความสมบูรณ์ทางกฎหมายของคำวินิจฉัยใดๆ เกี่ยวกับการใช้ที่ไม่ต้องได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิ และคำวินิจฉัยใดๆ เกี่ยวกับค่าตอบแทนจะอยู่ภายใต้การพิจารณาทบทวนทางศาลหรือการพิจารณาทบทวนอย่างเป็นอิสระอื่นใดโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในระดับสูงขึ้นไป โดยที่ผู้ทรงสิทธิบัตรหรือผู้ได้รับอนุญาตแต่เพียงผู้เดียวสามารถโต้แย้งคำสั่งบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตร ซึ่งจะได้รับการพิจารณาโดยผู้มีอำนาจในระดับที่สูงขึ้น และอาจรวมถึงการพิจารณาโดยศาลด้วย ดังนั้น หลักการปฏิบัติดังกล่าวจึงสอดคล้องกับ TRIPS Agreement แล้ว

- ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลอื่นว่าคดีดังกล่าวอยู่ในอำนาจเขตศาลใด คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลจะเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

- การแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตรนี้มีความมุ่งหมายให้สามารถบังคับใช้สิทธิได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีกระบวนการที่ชัดเจน ซึ่งจะทำให้สามารถตรวจสอบการดำเนินการต่างๆ ได้ตามกฎหมาย อย่างไรก็ดี การบังคับใช้สิทธิโดยรัฐจะเป็นมาตรการทางเลือกสุดท้าย โดยที่ผ่านมา ก่อนการบังคับใช้สิทธิหน่วยงานของรัฐได้พยายามเจรจากับเจ้าของสิทธิก่อนทุกครั้งเพื่อหลีกเลี่ยงการบังคับใช้สิทธิโดยไม่จำเป็น

๔. การนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

ผู้แสดงความคิดเห็นไม่เห็นด้วยกับหลักการบางส่วนของร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพิ่มเติม (เฉพาะประเด็นการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตร) ซึ่งกรมทรัพย์สินทางปัญญารวบรวมข้อคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา แก้ไขปรับปรุง และนำมาตราดังกล่าวรวมเข้ากับร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และจะนำเสนอต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีตามขั้นตอนต่อไป ในการนี้ กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้นำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพิ่มเติม (เฉพาะประเด็นการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตร) เผยแพร่ลงระบบกลางทางกฎหมายและเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว